



28

ROZHOVOR

Soutěž o první dítě roku se mu nelíbí. „Pohybuje se to zhruba na úrovni televizní reality show,“ říká doktor Pavel Calda, který za svou dlouholetou praxi přivedl na svět tři tisíce dětí.

4



ROZHOVOR

Oskar Hes s maminkou mluví o jeho vítězství ve StarDance i o tom, co vše ho letos čeká.

10



FOTOTÉMA

Prezidentský pár, herečky, zvířata. V kalendářích nás provedou začínajícím rokem.

22



TÉMA

Jaká je to zpráva, že budeme žít déle než naši prarodiče? Jaký je vůbec smysl života?



Žádný košík

Se začátkem roku dostáváme různé podivné nápady, třeba něco změnit. Často to bývá spojené s hubnutím, což se sice snadno řekne, ale mnohem hůř dělá. Ne že by se člověk nesažil. Ale ukážu vám to na konkrétním příkladu. Koupil jsem si kdysi suroviny, udělal si salát, dal si první sousto a pak mi zbytek salátu omylem spadl do koše. No a co teď. Zase jsem si musel dát pizzu. Stejně je to pokaždé, když se rozhodnu jíst zdravě. Vždycky mi do toho něco přijde. Vánoce, něčí narozeniny, pátek...

Mým hlavním předsevzetím je tak letos změnit poměr výdajů na život. Zatím je totiž dost nevyrovnaný: Sport 10 %, Bydlení 20 %, Jen si odskočím pro dva rohlíky 70 %. A s tím souvisí i jeden zlovyk, který bych se před vstupem do obchodu potřeboval odnaučit. Možná to znáte taky. „Ale ne, košík nepotřebuju.“ Sťáh, o pár minut později se motáte mezi regály, na každém prstu pověšený pytlík s ovocem a zbylých patnáct položek naskládaných mezi rukama a bradou.

Martin Moravec

MARTIN MORAVEC
VEDOUČÍ MAGAZÍNU

SOUHLASILI BYSTE S TÍM, ABY SE SMĚLO OČKOVAT I V LÉKÁRNĚ?

VANDA WOLFOVÁ
mediální manažerka

ANO
Hlavní výhodou je dostupnost očkování a s tím snad i zvýšený zájem, například v této době proti chřipce.



JOSEF MARŠÁLEK
cukrář

ANO
Jinde už to dávno funguje.



KATEŘINA CAJTHAMLOVÁ
lékařka

NE Co to je za nesmysl? A co poučení o nežádoucích účincích? Farmaceut nemá žádnou legální odpovědnost za invazivní postupy? Ne, ne a rozhodně NE!



GYNEKOLOG
A PORODNÍK
**PAVEL
CALDA**

Lékař z pražské Porodnice U Apolináře přivedl na svět kolem tří tisíc dětí. I po čtyřiceti letech praxe stále cítí adrenalin. Žádný porod se nedá předem naplánovat, a jak hlásá i titul jeho knižního rozhovoru, porod je mimořádná událost.

DÁVÁM ZENÁM NADEJEI

Máme už nový rok, takže co jako zkušený porodník říkáte všem těm zprávám, že se to a to dítě narodilo vteřinu po půlnoci 1. ledna a jeho rodiče za to dostali nebo dostanou odměnu?

Lidé jsou od přírody soutěživí. Naposledy jsem zaznamenal, že vytvořili lidský řetěz, po kterém podávali svařák přes lávku Holka a vytvořili tak český rekord, nějak mi uniklo v čem. Ale jedna paní psala, že je to úžasná aktivita, která sblížuje. Trochu jsem jí záviděl, protože evidentně už nemusí pracovat a může se zabývat těmito povznášejícími

činnostmi a sblížovat se. Kdybych se byl líp učil a nemusel už pracovat, taky bych mohl podávat skleničku se svařákem po lávce.

A jak to souvisí s prvním narozeným dítětem v novém roce?

Zdánlivě nesouvisí, ale je to podobné. Lidé touží po bizarnostech a soutěži. Ti, co stále ještě mají doma televizi, můžou sledovat rozličné reality show. Zhruba na této úrovni se pohybuje soutěž o první dítě roku. V době, kdy se dá porod naplánovat i uměle vyvolat, se můžeme obávat, že minimálně část novorozenců se na příslušné datum a čas nenarodí náhodně.



Takže vám to vadí?

Za sebe bych oslavoval každé narozené dítě, vcelku jedno kdy. A dávat finanční odměnu dětem, které se narodí jako první v roce, je minimálně nefér vůči těm, co se narodí kdykoliv jindy.

Máte rád adrenalin?

Jsem adrenalinový kavárenský povaleč. (směje se)

A je pro vás porod i po těch čtyřiceti letech pořád adrenalinem?

Čím déle to děláte, tím je dokonce větší, protože si uvědomujete možná rizika. Nejvíc v klidu jsem byl paradoxně u svých prvních porodů. Když jste mladší, jste i klidnější. Jako když dostanete fidičák a vyjedete poprvé na silnici, taky si v mládí nejste vědomá všech nebezpečí. Porod navíc nikdy není bez rizik. Těhotenství rozdělujeme na nízkoriziková a víceriziková.

Poznáte dopředu, jaký bude porod?

Nikdy se nedá dopředu říct, jak proběhne, jestli se nevyskytne nějaká komplikace nebo se nestane něco neočekávaného. Většina porodů je bezproblémová, odehrávají se samy a specialista jen dohlíží a zasáhne, kdyby se náhodou něco začalo vychylovat od normy. Pak jsou ale takové, kdy to samo úplně nejde, a obávám se, že jich bude přibývat.

Proč myslíte?

Za tím je víc faktorů. Věk prvorodiček se zvyšuje, nyní je průměr jednatřicet let. Tři procenta žen otěhotní po umělém oplodnění, dřív by přirozeně nerodily. Jsou mezi nimi třeba diabetičky a ženy s různými onemocněními. V důsledku mimotělního oplodnění přibývá i vícečetných těhotenství. To vše s sebou nese vyšší rizika.

NE KAŽDÝ POROD JE JAKO VE FILMU, ŽE DVAKRÁT ZATLAČÍTE, VYTÁHNETE KRÁSNÉ MIMINKO A VŠICHNI SE USMÍVAJÍ.

Dnes je dostupná spousta různých kurzů a literatury. Je však vůbec možné se na porod připravit?

Těhotné jsou snadnou obětí všech, kteří tyto služby a aktivity nabízejí. Do roku 1948 žádná prenatalní péče neexistovala. Poté musela žena absolvovat alespoň tři lékařské prohlídky, aby získala porodné. Dnes už o porodné nejde, ale kontrol je i víc než deset.

Přijde vám, že všechny ty informace a péče jsou zbytečné?

To ne, musejí ovšem sloužit dobré věci a mělo by jich být přiměřené množství. Jde o to zachovat rovnováhu. Dobře připravená žena na porod pro mě znamená v první řadě dobře připravená psychicky. Bez frustrace, obav, těšící se na porod a na dítě. Když jdete na nějakou operaci, často vám říkají, co všechno se může pokazit. Před porodem by vás ale neměli nijak znejistit. Těhotenství by mělo být obdobím radostného očekávání.

ROZUMBRADA NA INTERNETU

Je porod opravdu něco, na co se ženy těší?

Musíte na něj nahlížet nejen materialisticky z pohledu čistě medicínského a racionálního, ale taky ho vnímat jako kulturní a biologický fenomén, který nese obrovský symbolický význam. Jde o transformační zkušenost, která nejen otevírá prostor pro experimentování, ale představuje i hluboké propojení mezi tělem a spiritualitou. Pro mnohé představuje cestu k hledání nových forem duchovního či osobního naplnění.

Tyto pohledy na porod se často nedaří skloubit a dostávají se do protikladu.

Potýkáte se s tím, že si nastávající maminky najdou na internetu třeba nějaké mylné informace?

To není otázka jenom rodiček, ale nás všech. Dřív se informace šířily novinami, rozhlasem nebo televizí, dnes na nás vyskakují na každém rohu. Kdejaký rozumbrada, co dřív hlásal svá moudra u piva v hospodě, je šíří na internetu. Informací je spousta a na nás je, abychom je uměli zpracovat. Nemusíme na to být sami, ale můžeme zajít k někomu, kdo nám je zprostředkuje nebo vysvětlí. Když budu mít nějaký právní problém, nesednu si k odborným knihám nebo na internet a nezačnu studovat právo, nýbrž si domluví schůzku s právníkem. A stejně to platí i v medicíně. Musíme se snažit život si zjednodušovat, nekomplikovat. Jinak z toho všeho budu zmatený, polovzdělaný a na základě špatných informací udělám špatná rozhodnutí.

Máte trpělivost na to, mýty vyvracet nebo ženy uklidňovat?

Musím vycházet a komunikovat s každým. Jak ale zaznělo ve filmu *Metráček*, lidé jsou různé, blbě a pitomé. Mezi námi je hodně nešťastných občanů, kteří chytili svůj život za špatný konec. Setkáváte se s nimi na internetu, v supermarketu i u doktora. S takovými je obtížné se domluvit, protože jsou na obtíž sami sobě. Denně přijdu do styku s pacientkami, často se ke mně dostávají těžší



případy. I sebetěžší situace se ale dá vyřešit, pokud jsou lidé schopní racionální komunikace. Potom jsou ti, u kterých je všechno v naprostém pořádku, ale stejně to nejde snadno, protože vidí ve všem problém.

Ženy prý často přicházejí s vypracovanými porodními plány. Co si přejí?

Smysl porodního plánu jsem ještě nepochopil. Tento výstřelek k nám přišel ze Spojených států, kde o nejrůznější bizarnosti nemají nouzi. Už proto, že v této obrovské a rozmanité zemi zhruba třicet milionů lidí nemělo loni žádné zdravotní pojištění.

Co vám na porodním plánu vadí?

Když těhotná žena plánuje porod, je to pro mě stejné, jako byste šla na operaci slepého střeva s plánem, jak vám ho mají vyoperovat. Porod sice není operace, ale medicínské úkony s ním spojené můžou vznikat podle aktuální potřeby a ty jsou nepředvídatelné.

S jakými požadavky třeba ženy přicházejí?

Například že v žádném případě nechťejí nástřih hráze nebo císařský řez. Lékaři i porodní asistentky vždycky jednají v zájmu dítěte a matky a snaží se nedělat nic, co není potřeba. Ani my však nejsme schopní sestavit porodní plán. Porod je fyziologická záležitost, na kterou dohlédíme. Nikdy dopředu nevíme, jak se bude odvíjet, situace se může z vteřiny na vteřinu změnit a vy musíte rychle reagovat a rozhodnout. Nemáte čas s někým diskutovat nebo se řídit porodním plánem.

Co by teda měla žena před porodem udělat?

Měla by mít možnost promluvit si s osobně. Položit otázky, probrat své představy.

Měla by však přijít porodit s cílem, aby odtud ona i dítě odešli zdraví, nikoli s požadavky, jak by měl porod vypadat.

Máte pocit, že toho dnešní rodičky vydrží méně?

Co to znamená? A jak řeknete, kolik toho ženy vydržely dřív? Před rokem 1989 se s nimi jistě hůř zacházelo, chyběly úcta a respekt k člověku. Za bývalého režimu se taky o ničím nediskutovalo, a tak to bylo ve všem, i v porodnictví. Některé věci byly prostě dané a hotovo. Dneska mají lidé nejrůznější požadavky, všechno se řeší. To je rozdíl mezi demokracií a autokracií.

TÁTOVÉ U PORODU

Dneska je běžné, že jsou otcové u porodu. Jsou přínosem?

Před rokem 1989 byla přítomnost mužů u porodu zakázána a několik týdnů po 17. listopadu byla ze dne na den povolena, tak tam jsou. Není však odpověď na to, jestli tam musí být. Někteří u porodu být nechťejí, někteří ženu doprovázejí v těhotenství na každou prohlídku. Je to individuální, záleží na dohodě a vztahu těch dvou. Když je muž ženě oporou, může jí být oporou i při porodu, který může vztah ještě utužit. Pak jsou ale vztahy, které nefungují už před otěhotněním a porod s tím asi nic nezmůže.

Stává se, že muži u porodu být chťejí, jenže pak to nezvládnou?

Je to možné. Musíte si uvědomit, že je to velmi stresující situace. Muži jsou často vynerвовovaní a třeba nenajezení. To všechno má vliv. A ne každý porod je jako ve filmu, že dvakrát zatlačíte, vytáhnete krásné miminko a všichni se usmívají. Může to být pěkně napínavé a nevíte, jak to dopadne. Potom záleží na muži, jestli u toho chce být, nebo raději počká na výsledek venku.



V PĚTI ČÍSLECH

1957

V tom roce se 7. ledna narodil v Praze.

30

Jeho věk, když se mu narodila první dcera.

41

Tolik roků působí jako porodník a gynekolog.

3 000

Za svou praxi přivedl na svět tři tisíce dětí.

10

Denně se v Porodnici U Apolináře narodí deset dětí.

1 MLÁDÍ. Jako náruživý fotograf. Je mu devatenáct. **2 NA VODĚ.** Jak ovládnout vítr v plachtách? Rok 1978. **3 KŘEST KNIHY.** Loni vyšel knižní rozhovor Porod je mimořádná událost. Vedle něj jsou autorka Libuše Koubská a Radka Fialová, šéfredaktorka nakladatelství Vyšehrad. **4 NA SÁLE.** Při náročném císařském řezu. Fotka je z loňského roku.

FOTO SOKROMÝ ARCHIV PAVLA CALDY



Řekl byste, že jsou ženy silnější pohlaví?

Podle mě nezáleží na pohlaví. Na každého z nás jsou kladeny určité nároky a musíme se s tím nějak poprat. Někomu to jde hůř, někomu líp a je jedno, jestli jste muž, nebo žena. To je lidský úděl, a jak jsem řekl, lidé jsou různé.

KAMARÁDI BY ZASKOČILI

Jak se vám jako muži daří pacientkám porozumět a nebrat porod jako rutinu, když pro ně je to zásadní životní událost?

Ona to svým způsobem musí být rutina. Porod má pravidla, svůj řád. Je to vlastně takové hasičské cvičení a my jen doufáme, že nezačne skutečně hořet. Svoji úlohu vnímám v tom, dávat lidem naději. Přeju si, aby ode mě odcházeli s pocitem, že to máme pod kontrolou, všechno zvládneme a i při největším maléru to dobře dopadne. Základem je nevbuzovat obavy a nejistotu.

Prožíval jste porod svých dětí nebo vnučat jinak než pacientek?

Snažil jsem se dělat jakoby nic. Horší by to bylo, kdybych byl pediatr. To bych prvních dvacet let dítěte pořád jenom hledal odchylky od normy. Když se narodily moje dcery, byl jsem ještě mladý začátečník. Manželka byla těhotná a já dostal povolení poprvé navštívit otce, který devatenáct let předtím, v roce 1968, emigroval do Kanady. Nejspíš si soudruzi mysleli, že když se mi má narodit dítě, vrátím se.

A jak to probíhalo?

Manželka byla ve třicátém týdnu, všechno v pořádku, ale jakmile jsem odjel, samozřejmě začaly problémy. Nebyly mobilní telefony, spojení bylo obtížné, komunikovali jsme všelijak, poštovními holuby a kouřovými signály. Ležela v nemocnici v péči mých kolegů a já si tři týdny užíval v Kanadě. Pak jsem se vrátil a týden nato se dcera narodila předčasně.

Odpusťte mi tuto otázku, ale vždycky mě zajímalo, jaký má gynekolog vztah, myslím tím doslova, k ženskému pohlaví?

Většina národa si myslí, jak si to užíváme. Kamarádi v hospodě vtipkují, že by za mě někdy klidně zaskočili. Jenže je to jednoduché. Práci a soukromý život mám jasně oddělené a pacientka je pacientka.



O vaší profesionalitě nepochybuju. Myslela jsem to spíš naopak, jestli si člověk nenosí práci domů.

Práce můj vztah k ženám nijak neovlivňuje. Když si vybíráte partnera, nemyslete jako první na sex ani si neukazujete pohlavní orgány, aspoň předpokládám. Potkáváte lidi ve standardních situacích, oblečené, kontakt je verbální a vizuální. Záleží, jestli je vám dotyčný sympatický, jestli je vám s ním dobře, a podle toho se rozhodujete, zda s ním chcete být. Nikoli podle pohlavních orgánů. Ani sex není čistě jen penis a vagina. Že denně vídám ženské intimní partie, nehraje žádnou zvláštní roli.

Ve svém knižním rozhovoru jste poukázal na to, že klesající porodnost je pro vyspělý svět cesta do pekel. Měly by ženy mít děti?

Většinou tu povinnost házíme na ženy, ale nezáleží jenom na ženách.

Teď jste mě potěšil. Měli by tedy lidé mít děti?

Pokud se bavíme o Česku a chceme, aby tu žili lidé jako my, měli bychom mít děti. Jestli

je nám jedno, kdo tady bude bydlet a jestli nás nahradí jiná populace, tak nemusíme. Na tisíciletých cyklech lidstva vidíme, že civilizace vznikaly a zanikaly, jedna třeba zanikla, ostatní vydržely. Žijeme v globalizovaném světě, mícháme se navzájem, takže možná budeme mít všichni stejné problémy. Teď je naše vyspělá civilizace ve fázi zániku.

Proč myslíte?

Příčin je několik, jedna z nich je reprodukční. Civilizace jsou na různém stupni vývoje a existuje hypotéza, že čím vyspělejší civilizace, tím nižší porodnost.

CIVILIZAČNÍ KATASTROFA

Můžete vysvětlit souvislost mezi vyspělostí civilizace a porodností?

Pokud chcete snížit populační explozi, vzdělejte ženy. Nejvíce dětí se rodí v zemích s nejvyšší negramotností. Stvořitel stvořil ženu, aby rodila děti. Dneska ženy oslavují menstruaci, v prvobytně pospolných společnostech ale menstruovaly pouze několikrát za život, protože byly neustále těhotné nebo kojily. Copak by stvořitel vymyslel něco tak nelogického, abyste si každý měsíc musela kupovat vložky? Menstruaci se přezdívá pláč dělohy nad tím, že žena není těhotná. Ve vyspělých zemích dneska porodnost dosahuje 1,2 dítěte na ženu, což není ani náhrada za oba rodiče. Pokud porodnost klesne na sedmdesát tisíc dětí ročně, což hrozí, je to civilizační katastrofa!

COPAK BY STVOŘITEL VYMYSLEL NĚCO TAK NELOGICKÉHO, ABYSTE KAŽDÝ MĚSÍC MUSELA KUPOVAT VLOŽKY?



Nemůžeme se však na ženy zlobit, že nechťejí jen rodit děti, ale chtějí třeba taky budovat kariéru...

Samozřejmě to není vina ženy. Žijeme přece v 21. století, usilujeme o rovnoprávnost mezi muži a ženami. Biologicky je však reprodukce stále na ženách a fyziologicky se nijak nezměnilo, že ideální období je u ní mezi dvaceti a třiceti lety. Jak jsem ale řekl, dnešní průměrný věk prvorodičky je jednadvacet let a zvyšuje se.

RODIT V PĚTADVACETI?

Jak ale lidi motivovat, aby měli děti dřív?

Společnost by to měla podporovat a měla by poskytnout podmínky, aby založení rodiny bylo výhodné. Tak to ale není. V současném společenském podvědomí není zapsané, že je správně mít brzy děti. Klade se spíš důraz na vzdělání, a tak se mladí nudí na školách a roky studují něco, co stejně nikdy nebudou dělat. Celý národ však nemůže mít vysokoškolské vzdělání. Není nic špatného na tom, aby ženy byly právničky nebo ředitelky, ovšem takových by měla být menšina a naopak většina by po střední škole měla jít do práce. Proč by potom taková žena nemohla poprvé rodit v pětadvaceti? A ty

profesionálky ať studují, budují si kariéru a vydělané peníze ve čtyřiceti přinesou do IVF centra. Společnost se změnila, jenže biologicky jsme stále stejní.

Ještě bych se ráda zeptala, co vás ve vašem oboru teď nejvíc zajímá?

Vždycky jsem se zajímal o nové věci a pořád je našťásti nad čím bádát. Devadesát procent otázek je stále nezodpovězených!

Například?

Pořád třeba nevíme, co spouští porod, proč nastávají předčasné porody. Velkým tématem je takzvaný biobag, který by mohl zachránit i velmi nezralé děti. U nich je největší problém s dýcháním, musejí se napojit na podpůrnou ventilaci. Vznikl tak nápad přepojit ještě nenarozené dítě v děloze prostřednictvím pupečníku na oxygenerátor – to je ten biobag. Výzkum probíhá už dvacet let, jenže zatím nikdo neměl odvahu vyzkoušet to na pacientovi. Je tu ale naděje, že by mohl nastat revoluční krok vpřed. Je toho i spousta dalšího. Společnost musí být na pokrok kulturně připravená – a v tom je největší problém. ■

magazin@mfdnes.cz

INZERCE

Klikni a ušetři v Mega slevách



ZLEVNĚNO -5%

1 279,-
1 349,-

Rowenta

Kulmofén Rowenta CF9540F0 Brush Activ Premium Care

Přírodní štětiny pro šetrné rozčesávání
Dva nástavce pro různé délky vlasů
Povrch z kašmíru a keratinu
Rotace v obou směrech



ZLEVNĚNO -12%

13 990,-
15 990,-

ASUS



Notebook ASUS Vivobook 15 X1504VA-BQ575W

Processor Intel® Core™ 5-120U
15,6" Full HD IPS matný displej
RAM 16 GB DDR4, SSD 512 GB
Grafická karta Intel® Graphics

Ceny v Kč a platí od 27. 12. 2024 do 5. 1. 2025.
Více na www.alza.cz/mega-slevy a www.alza.cz/reklama.



alza.cz

MEGA
SLEVY

DNES

číslo 1 • 2. 1. 2025

magazín+TV



OSKAR
HES
MARCELA
KARLESZOVÁ

**MAMI,
DĚKUJU!**